آیین‌نامه اجرایی قانون خدمت وظیفه عمومی

فصل سوم – رسیدگی - سوم

فصل سوم – رسیدگی

ماده 92

ماده 92 ـ دستورالعملها، بخشنامه‌ها و اطلاعیه‌ها و امور اجرایی مربوط که موضوعاً مربوط به امور وظیفه عمومی و به نحوی در ارتباط با نیروهای نظامی و انتظامی ومراجع قضائی باشد در شورای هماهنگی موضوع تبصره 2 ماده 21 قانون خدمت وظیفه عمومی مطرح گردیده و پس از تأیید شورای مزبور برای کلیه‌دستگاه‌های فوق‌الذکر لازم‌الاجرا خواهد بود.

ماده 93

ماده 93 ـ وزارت کشور، ستاد مشترک ارتش، ستاد مرکزی سپاه و دیوانعالی کشور نمایندگانی بمنظور شرکت در شورای هماهنگی که زیر نظر رئیس اداره وظیفه عمومی تشکیل می‌گردد معرفی خواهند نمود.

ماده 94

ماده 94 ـ نمایندگان معرفی شده باید در امور نظامی و انتظامی آگاهی لازم داشته و در مواقع ضروری بتوانند ضمن ارتباط با سازمان مربوطه در رفع مشکلات مطروحه همکاری لازم را بعمل آورند.

ماده 95

ماده 95 ـ در صورتیکه هر یک از نمایندگان وزارتخانه و سازمان‌های مذکور در ماده 93 این آئیننامه برای اعلام نظر نسبت به موارد مطروحه جلب نظر سازمان متبوع خود را ضروری تشخیص دهد میتواند اعلام نظر نهائی را به جلسه بعدی موکول نماید.

ماده 96

ماده 96 ـ سازمان‌های وظیفه عمومی موظفند در طول سال احضار بطور مداوم بوضع مشمولان مقیم یا متولد حوزه مأموریت خود رسیدگی نمایند بطوریکه قبل از رسیدن بسال اعزام تکلیف کلیه مشمولین روشن شده باشد.

ماده 97

ماده 97 ـ مشمولان وظیفه عمومی مکلفند در طول سال احضار بسازمان وظیفه عمومی محل تولد یا محل اقامت خود مراجعه و ضمن تسلیم مدارک زیر خود را معرفی نمایند تا بوضع مشمولیت آنان رسیدگی شود.

الف عکس بتعداد مورد نیاز.

ب فتوکپی شناسنامه بتعداد مورد نیاز.

ج گواهی فراغت از تحصیل در صورتیکه فارغ التحصیل داخل کشور باشند در مورد دیپلمه‌ها از ادارات آموزش و پرورش و در مورد فوق دیپلم و لیسانس و بالاتر از دانشگاه‌ها ومؤسسات آموزش عالی مربوط و چنانچه فارغ‌التحصیل خارج کشور باشند گواهی ارزش تحصیلی در مورد دیپلمه‌ها از وزارت آموزش و پرورش و در مورد فوق دیپلم و لیسانس و بالاتر از [آن]وزارت فرهنگ و آموزش عالی و در مورد طلاب علوم دینی ارزش تحصیلی بر مبنای ارزشیابی مدرک تحصیلی آنان یا شورای مدیریت حوزه علمیه قم و یا نماینده رسمی آن خواهد بود.

تبصره 1

تبصره 1 گواهی فوق صرفاً بمنظور ارائه به سازمان‌های وظیفه عمومی بوده و قید این مطلب در متن آن الزامی است.

تبصره 2

تبصره 2 نداشتن یا مفقود نمودن شناسنامه موجب سلب تکلیف مشمولان از لحاظ اجرای تکالیف مقرر در این ماده نبوده و این قبیل مشمولان موظفند بموقع نسبت به تهیه شناسنامه یا المثنای آن اقدام نمایند.

ماده 98

ماده 98 ـ مشمولانی که برابر ضوابط وزارت فرهنگ و آموزش عالی و موافقت اداره وظیفه عمومی برای ادامه تحصیل به خارج از کشور عزیمت می‌نمایند پس از فراغت از تحصیل یا ترک آن مکلفند حداکثر ظرف یکسال بمنظور رسیدگی بوضع مشمولیتشان بکشور مراجعه و خود را بسازمان‌های وظیفه عمومی معرفی نمایند.

ماده 99

ماده 99 ـ مشمولانی که پس از احضار بخدمت در موارد استثنائی بطور موقت و با اجازه اداره وظیفه عمومی بخارج از کشور مسافرت میکنند مکلفند در خاتمه مدت تعیین شده بکشور مراجعه نموده و خود را بسازمان‌های وظیفه عمومی معرفی نمایند.

ماده 100

ماده 100 مشمولانی که دارای کارت پایان خدمت یا معافیت دایم باشند تا زمانی که اداره وظیفه عمومی خروج آنان را از کشور در حدود قوانین ممنوع‌اعلام ننماید میتوانند از کشور خارج شوند.

ماده 101

ماده 101 ـ بمشمولانی که دارای معافیت موقت میباشند در صورت لزوم و با اجازه اداره وظیفه عمومی در مدت اعتبار کارت معافیت موقت اجازه خروج ازکشور داده خواهد شد.

ماده 102

ماده 102 ـ مشمولان غائب میتوانند با اجازه اداره وظیفه عمومی بمنظور معالجه بیماری که ضرورت آن بتأیید شورایعالی پزشکی وزارت بهداری یا شورای پزشکی موضوع ماده 43 قانون خدمت وظیفه عمومی رسیده باشد از کشور خارج شوند.

ماده 103

ماده 103 ـ اداره وظیفه عمومی از مشمولانی که بطور موقت در موارد مندرج در این آئیننامه بخارج مسافرت مینمایند تضمین لازم بصورت سپرده نقدی یا ضمانتنامه بانکی اخذ نموده و با مشمول شرط می‌نمایند که در صورت عدم مراجعت بموقع مبلغ مورد تضمین بنفع دولت ضبط و نسبت به احضار مشمولان مورد بحث از طریق مبادی ذیربط اقدام لازم بعمل خواهد آورد.

تبصره 1

تبصره 1 ـ در صورتیکه تودیع سپرده نقدی یا ضمانتنامه بانکی مقدور نباشد اداره وظیفه عمومی مجاز است با توجه به شخصیت و موقعیت اجتماعی و وضعیت مشمول و شخصی که بعنوان متعهد مراجعه میکند بجای سپرده نقدی یا ضمانت‌نامه بانکی تعهد کتبی اخذ نماید.

تبصره 2

تبصره 2 ـ فرزندان مشمول مامورین ثابت دولت جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور، همچنین کسانی که براساس قوانین مربوط تحت کفالت یا ولایت قانونی آن‌ها هستند با تایید وزارت امورخارجه و ارایه تعهد کتبی می‌توانند مادام که ماموریت والدین آن‌ها در خارج از کشور ادامه دارد، ایشان را همراهی نمایند.

تبصره 3

تبصره 3 (منسوخه 29□04□1384) ـ خروج موقت مشمولان زیر از کشور، در صورتی که دارای معافیت تحصیلی باشند در مدت اعتبار کارت معافیت موقت، بدون اخذ تضمین‌های فوق الذکر مجاز خواهد بود:

الف دانشجویان دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور که از طریق کنکور رسمی سراسری پذیرفته شده‌اند با معرفی کتبی مراجع یاد شده.

ب طلاب علوم دینی حوزه‌های علمیه با تأییدیه کتبی شورای مدیریت حوزه علمیه قم یا نمایندگی آن در استانها.

ماده 104

ماده 104 ـ نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران در کشورهای خارج صلاحیت رسیدگی بوضع مشمولیت مشمولان مندرج در مواد 98 و 99 و 101 و 102این آئین‌نامه را ندارند.

ماده 105

ماده 105 ـ سازمان‌های وظیفه عمومی موظفند مشمولانی را که مراجعه می‌نمایند مورد معاینه پزشکی قرار داده و برای کسانیکه قادر بخدمت تشخیص داده شوند دفترچه آماده بخدمت صادر و تحویل نمایند.

ماده 106

ماده 106 ـ مشمولانی که دفترچه آماده بخدمت دریافت داشته‌اند پس از اعلام در رسانه‌های گروهی موظفند در زمان اعلام شده خود را جهت اعزام به محل‌های معینه معرفی نمایند.

ماده 107

ماده 107 ـ سازمان‌های وظیفه عمومی مشمولان مندرج در ماده فوق را برابر دستورالعمل صادره از اداره وظیفه عمومی بمراکز آموزشی اعزام خواهند نمود.

ماده 108

ماده 108 ـ چنانچه تعداد مشمولین قابل اعزام در هر دوره بیش از ظرفیت اعلام شده توسط مراکز آموزش نیروهای نظامی و انتظامی باشد اداره وظیفه عمومی میتواند اعزام آنان را به دوره‌های بعد موکول نماید.

ماده 109

ماده 109 ـ بوضع مشمولانی که ادعای کفالت نمایند وسیله هیئت‌های رسیدگی مذکور در مواد 24 و 26 قانون خدمت وظیفه عمومی رسیدگی میگردد.

ماده 110

ماده 110 ـ مشمولان مقیم خارج از کشور که مدعی کفالت هستند مکلفند مدارک مورد نیاز را به نمایندگی سیاسی یا کنسولگری جمهوری اسلامی محل اقامت و در صورت نبودن نمایندگی سیاسی در محل اقامت به نزدیکترین نمایندگی سیاسی تسلیم نمایند تا از طریق وزارت امور خارجه به اداره وظیفه عمومی ارسال گردد.

ماده 111

ماده 111- بوضع مشمولیت این قبیل مشمولان در حوزه مرکزی تهران رسیدگی و در صورتیکه رأی هیئت رسیدگی مبنی بر معافیت صادر گردد کارت معافیت بمنظور تحویل به مشمول به وزارت امورخارجه ارسال خواهد شد حضور مشمول یا کسان وی در هیئت‌های رسیدگی ضروری نمی‌باشد.

ماده 112

ماده 112 – چنانچه بعد از صدور دفترچه آماده بخدمت و قبل از اعزام بخدمت دوره ضرورت یا قبل از صدور کارت معافیت کفالت تغییری در وضع مشمول حاصل شود که از موجبات معافیت یا بلامانع بودن مشمول باشد درصورت اول مشمول یا هر بار از افراد تحت‌الکفاله او میتوانند بسازمان وظیفه عمومی که دفترچه آماده بخدمت صادر نموده مراجعه نمایند تا ادعای آنان درهیئت‌های رسیدگی مطرح و رأی مقتضی صادر شود و در صورت دوم مشمول باید به سازمان وظیفه عمومی مربوطه مراجعه و بلامانع بودن خود را اعلام دارد تا دفترچه آماده بخدمت جهت وی صادر گردد.

ماده 113

ماده 113 ـ در صورتیکه در حین انجام خدمت دوره ضرورت تغییری در وضع مشمول حاصل شود و مشمول یا یکی از بستگان او که مدعی کفالت مشمول نسبت بخود هستند ادعای کفالت نمایند فرماندهان و رؤسای مربوطه مکلفند مراتب را بحوزه وظیفه عمومی اعزام کننده مشمول اعلام دارند حوزه وظیفه عمومی در اسرع وقت پرونده را در هیئت رسیدگی مطرح و در صورتیکه رأی هیئت رسیدگی بر معافیت تکفل صادر گردد مراتب بمنظور ترخیص وی بقسمت محل خدمتی مشمول اعلام و کارت معافیت تکفل با رعایت مقررات مربوطه وسیله حوزه وظیفه ذیربط جهت مشمول صادر خواهد شد.

ماده 114

ماده 114 ـ در صورتیکه مشمول یا افرادی از بستگان او که مدعی کفالت مشمول نسبت به خود هستند ادعا نمایند که حقی از آنان تضییع شده است یا هر یک‌از اعضاء هیئت‌های رسیدگی یا فرماندهان گروهان‌ها و گردان‌ها و هنگ‌ها و نواحی ژاندارمری و رئیس اداره وظیفه عمومی با ذکر دلیل موجه برأی صادره اعتراض نمایند، پرونده مشمول در هیئت رسیدگی تجدید نظر مطرح و رأی هیئت رسیدگی مزبور باستثنای موارد مندرج در ماده 28 قانون خدمت وظیفه عمومی قطعی و غیر قابل اعتراض خواهد بود.

ماده 115

ماده 115 ـ باعتراض مشمولانی که در هیئت‌های رسیدگی اولیه سرباز شناخته شده‌اند موقعی در هیئت‌های رسیدگی تجدید نظر رسیدگی خواهد شد که بخدمت اعزام شده و گواهی اشتغال بخدمت ارائه نمایند.

ماده 116

ماده 116 ـ در صورتیکه دلائل و مدارک مثبت مبنی بر معافیت در پرونده موجود باشد رئیس اداره وظیفه عمومی و یا فرماندهان نواحی یا هنگ‌ها یا گردان‌های ژاندارمری و یا رئیس منطقه وظیفه عمومی تهران میتوانند قبل از اعزام مشمول بخدمت دستور رسیدگی بپرونده مورد اعتراض مشمول را در هیئت‌های رسیدگی تجدید نظر صادر نمایند.

ماده 117

ماده 117 ـ تشکیل هیئت‌های رسیدگی با حضور حداقل سه نفر از اعضاء امکان‌پذیر است.

ماده 118

ماده 118 ـ در صورتیکه هیئت رسیدگی با شرکت کلیه اعضاء تشکیل گردد رأی اکثریت مناطق اعتبار بوده و در صورتیکه با شرکت 3 نفر از اعضاء تشکیل گردد اتفاق آراء معتبر خواهد بود.

ماده 119

ماده 119 ـ شرط رسمیت جلسه حضور فرماندار یا بخشدار و رئیس وظیفه عمومی محل یا نمایندگان آنان میباشد.

ماده 120

ماده 120 ـ در صورتیکه هیئت رسیدگی با حضور 4 نفر از اعضاء تشکیل شود نظر اکثریت مناط اعتبار خواهد بود و چنانچه اکثریت حاصل نشود پرونده در جلسه دیگری که کلیه اعضاء حضور خواهند داشت مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت.

ماده 121

ماده 121 ـ اعضائی که در هیئت رسیدگی بدوی اظهار نظر نموده‌اند حق شرکت در جلسه هیئت رسیدگی تجدید نظر در آن مورد را نخواهند داشت.

فصل چهارم (منسوخه 02؟04؟1391) ـ معافیت‌ها

نسخه مستقل این واحد حقوقی از کتابخانه نقره‌وانی ـ 1405/08/09